

Pastorală de Învierea Mântuitorului Hristos-2011 – Lumina Sfântului Botez

† DANIEL
PRIN HARUL LUI DUMNEZEU
ARHIEPISCOPUL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLITUL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCTIITOR AL TRONULUI CEZAREEI CAPADOCIEI
ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL,
PREACUCERNICULUI CLER
ȘI PREAIUBIȚILOR CREDINCIOȘI
DIN ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

HAR, MILĂ ȘI PACE DE LA HRISTOS-DOMNUL NOSTRU,
IAR DE LA NOI PĂRINTEȘTI BINECUVÂNTĂRI!

„Nu știți că toți câți în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat? Deci ne-am îngropat cu El în moarte, prin botez, pentru ca, precum Hristos a înviat din morți, prin slava Tatălui, așa să umblăm și noi întru înnoirea vieții.” (Romani 6, 3-4)

Hristos a înviat!
Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât ca anul acesta 2011 să fie „Anul omagial al Sfântului Botez și al Sfintei Cununii” în Patriarhia Română.

Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți ai Bisericii ne învață că *între Taina Morții și Învierii lui Hristos și Taina Botezului creștinilor este o legătură spirituală sfântă și de viață făcătoare. Lumina și puterea Învierii lui Hristos sunt lumina și puterea Sfântului Botez.* De aceea, în Biserica primelor veacuri, Botezul creștinilor adulți se săvârșea în noaptea de Paști, fiind numit și „*luminare*”, iar cei botezați se numeau „*luminați*” (Notă: Cf. A.-G. HAMMAN, *Le Baptême d'après les Pères de l'Église*, Éditions Migne, Paris 1995, p. 19-20); ei purtau haine albe în toată săptămâna de după Paști, numită și „*Săptămâna luminată*”.

Taina Botezului, în dimensiunea sa pascală, a fost prefigurată în Vechiul Testament atât prin Noe, care a fost salvat de potop folosind corabia-*prefigurare a Bisericii* (cf. *Facere* cap. 6-9; *1 Petru* 3, 20-21), cât și prin ieșirea poporului ales din robia Egiptului, *trecerea prin Marea Roșie* (cf. *Ieșirea* 12, 1-51 și 13, 1-16; *1 Corinteni* 10, 1-2) iar apoi *trecerea prin Iordan* (cf. *Iosua* 4, 1-10) și intrarea în Țara Făgăduinței. (Notă: Despre interpretarea patristică a acestor simboluri vezi Lothar HEISER, *Die Taufe in der orthodoxen Kirche*, Paulinus-Verlag Trier, 1987, p. 143-199)

Înțelesul adânc și tainic al Botezului creștin ca moarte și înviere împreună cu Hristos este temeiul întregii vieți creștine.

Moartea a venit în lume ca urmare a păcatului neascultării lui Adam față de Dumnezeu, izvorul vieții și al nemuririi (cf. *Romani* 5, 17-19). Omul însă nu a căzut în păcat din proprie inițiativă, ci pentru că a fost înșelat de diavolul (cf. *Facere* 3, 1-6, 13, 24; *2 Corinteni* 11, 3; *Ioan* 8, 44). De aceea, Hristos, Noul Adam, îndată după botezul Său în Iordan, Se luptă cu *ispitele lăcomiei* care vin de la diavol: *ispita de a înlocui pe Dumnezeu cu lumea materială*, ca și când omul ar fi doar o ființă biologică, nu și spirituală; *ispita de a stăpâni lumea exterioară*, pierzându-și însă libertatea interioară a sufletului care vine din comuniunea omului cu Dumnezeu; și *ispita slavei deșarte* sau a afirmării omului prin orgoliu (cf. *Matei* 4, 1-11; *Marcu* 1, 13; *Luca* 4, 2-13).

Iar în partea finală a vieții Sale pământești, Hristos, Noul Adam, respinge *ispitele durerii*, pregătite de puterile diavolești ascunse în oamenii care Îl urau pe nedrept pe Hristos și încercau să-L ducă la neascultare față de Dumnezeu și la ură față de oameni. Însă, prin smerită ascultare față de Dumnezeu până la moarte (cf. *Luca* 23, 46; *Filipeni* 2, 4-10; *Romani* 5, 19) și prin iertarea greșelilor dușmanilor Săi (cf. *Luca* 23, 34), Hristos Domnul a biruit puterile demonice, și „*le-a dat de ocară în văzul tuturor, biruind asupra lor prin cruce*” (*Coloseni* 2, 15), ***transformând astfel moartea ca plată (pedeapsă) a păcatului***

neascultării în moarte ca iubire față de Dumnezeu prin ascultare de El și iubire față de oameni prin iertarea lor.

Iar pentru că iubirea smerită a lui Hristos ca om a fost mai tare decât păcatul și moartea, Dumnezeu L-a înviat din morți și I-a dăruit viață și slavă veșnică (cf. *Filipeni 2, 4-10*). *Iubirea aceasta smerită și preaslăvită a lui Hristos Cel Răstignit și Înviat se dăruiește omului prin harul Sfântului Botez, pentru ca omul care se unește cu Hristos să poată birui păcatul și răutatea demonilor și să dobândească viața veșnică în slava Preasfintei Treimi. Astfel, Botezul este Taina prin care ne lepădăm de Satana și ne unim cu Hristos. De aceea, cel ce dorește să se boteze este întrebat: „Te lepezi de Satana?”, „Te unești cu Hristos?” Iar el răspunde: „Mă lepăd de Satana!” și „Mă unesc cu Hristos!” Acest legământ de la Botez sau acest vot baptismal devine programul duhovnicesc sau lupta creștinului cu păcatul în toată viața sa pe pământ. Prin mărturisirea dreptei credințe și prin Sfântul Botez se iartă omului păcatul strămoșesc și toate păcatele făcute până la Botez, se dăruiește harul înfierii și arvuna învierii întrucât el trece de la existența fără Hristos, la viața cu Hristos și în Hristos, Care a zis: „Cel ce crede în Mine chiar dacă va muri (cu trupul) viu va fi (cu sufletul)” (Ioan 11, 25).*

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

Întrucât la Botezul Domnului în apele Iordanului, S-a arătat Sfânta Treime, adică Tatăl a mărturisit că Iisus Hristos, Dumnezeu–Omul, este Fiul Său Cel iubit, iar Duhul Sfânt a întărit acest cuvânt adevărat al Tatălui (cf. *Matei 3, 13-17*), Botezul creștin se săvârșește în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Astfel, prin Botezul în apă și în Duh omul credincios reface legătura sa de viață și iubire eternă cu Sfânta Treime, deoarece a fost creat după chipul Preasfintei Treimi când Dumnezeu a zis: „Să facem om după chipul și asemănarea Noastră” (Facere 1, 26).

Prin Botezul în apă și în Duhul Sfânt noi ne unim cu întreaga Sfântă Treime. În acest sens, Părintele Stăniloae zice:

„Botezul pune pe primitorul lui în relație intimă nu numai cu Hristos, ci cu întreaga Sfântă Treime, căci Hristos este Fiul Tatălui și ne face și pe noi, în Sine, fii ai Tatălui, eliberându-ne de robia stihurilor impersonale și a patimilor”. (Notă: Preot prof. dr. Dumitru STĂNILOAE, Teologia Dogmatică Ortodoxă, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1997, vol. III, p. 42)

Prin Botezul în apă și în Duhul Sfânt ca unire cu Hristos Cel Răstignit și Înviat, primim nu numai iertarea păcatelor, ci și harul înfierii, întrucât „celor căți L-au primit (pe Hristos), care cred în Numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut” (Ioan 1, 12-13).

Apa Botezului a fost numită de unii Sfinți Părinți nu numai icoană a mormântului lui Hristos, ci și „sânul maternal” al Bisericii, din care se nasc fiii ei duhovnicești, după chipul maternității Fecioarei Maria. (Notă: Vezi SFÂNTUL CHRIL AL IERUSALIMULUI, *Cateheza 20, 4*; DIDIM CEL ORB, *Despre Sfânta Treime*, II, 13; cf. A. HAMMAN, art. „Baptême”, în: *Dictionnaire encyclopédique du Christianisme ancien*, Paris, Cerf, 1990, p. 333)

„În Botez, zice Teodor de Mopsuestia, apa devine un sân pentru cel care se naște, iar harul Duhului (Sfânt) formează pe cel care este botezat pentru a doua naștere.” (Notă: TEODOR DE MOPSUESTIA, *Omilii catehetice*, 14, 9; cf. Olivier CLÉMENT, *Sources. Les mystiques chrétiens des origines. Textes et commentaries*, Paris, Stock, 1992, p. 95)

Cei care, în Biserică, lucrează prin harul Duhului Sfânt la formarea de fii și fiice duhovnicești devin **părinți duhovnicești**. Aceștia sunt în primul rând **preoții însoțiți de nașii care botează**, precum și toți duhovnicii sau învățătorii duhovnicești care înțeleg că înfierea baptismală are ca scop mântuirea omului, adică învierea omului din păcat și pregătirea lui pentru învierea cea de obște și pentru viața veșnică. De aceea, la sfârșitul Simbolului credinței, rostit de trei ori înainte de Botez, se spune: „Mărturisesc un Botez spre iertarea păcatelor și aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie.”

Întrucât Sfântul Botez este începutul mântuirii omului și arvuna vieții veșnice trăite în iubirea Preasfintei Treimi, **fericiți sunt părinții care dau naștere la copii și apoi îi botează ca să devină în Hristos fii ai lui Dumnezeu după har și fii duhovnicești ai Bisericii, pentru ca în Duhul Sfânt să poată numi Tată pe Dumnezeul Cel ceresc** (cf. *Romani 8, 16; Galateni 4, 6*) și să trăiască pururea bucuria pascală de a simți în viața lor cum lucrează „harul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh” (2 Corinteni 13, 13).

Astfel, viața creștină devine o cultivare și o rodire permanentă a darurilor Duhului Sfânt primite la Botez, și pecetluite cu Sfântul și Marele Mir de preot zicând: „pecetea darurilor Duhului Sfânt”.

Prin mărturisirea dreptei credințe și prin harul Sfântului Duh primit la Sfântul Botez, *Hristos locuiește în inimile celor botezați* (cf. *Efesenii* 3, 17-18) și *îi pregătește pentru învierea cea de obște și pentru viața veșnică* (cf. *Romani* 6, 22-23; *Ioan* 6, 40 și 47).

Iubiți frați și surori în Domnul,

Precum odinioară, astăzi Mântuitorul Iisus Hristos ne îndeamnă zicând: „*lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți*” (*Matei* 19, 14; *Marcu* 10, 14; *Luca* 18, 15).

Credința copiilor este inspirată și susținută de credința și iubirea părinților pentru ei. Credința copiilor este unită cu dorința lor de a fi iubiți și de a iubi. *Când Biserica le arată copiilor iubirea lui Hristos pentru ei, aceștia iubesc Biserica și devin icoane de nevinovăție și bunătate care îi orientează pe adulți spre Împărăția cerurilor* (cf. *Matei* 18, 3; 19, 14; *Luca* 18, 16).

Părinții care nu botează copiii îi lipsesc de harul înfierii duhovnicești și de bucuria de-a se împărtăși de unirea cu Hristos Cel Înviat și de slava Preasfintei Treimi.

De asemenea, părinții și nașii care botează copiii, dar nu-i cresc sau nu-i educă în credință, nu-i iubesc cu adevărat, deoarece *numai copiii botezați și crescuți în credință și viețuire creștină pot deveni buni cetățeni ai Patriei pământești și cetățeni ai Patriei cerești, adică ai Împărăției Cerurilor.*

Astăzi este nevoie să cunoaștem mai mult și mai bine ce înseamnă a fi botezat, adică a fi creștin sau a purta numele lui Hristos, într-o lume confruntată cu fenomenul secularizării, cu pluralismul și sincretismul religios.

Slujba Sfântului Botez trebuie citită de către noi în fiecare an, ca să înțelegem ce au spus nașii pentru noi când am fost botezați, copii fiind; atunci când s-a rugat preotul împreună cu Biserica pentru fiecare primitor al Botezului: „ca să fie vrednic de împărăția cea nesticăcioasă”, „să se arate el fiu al luminii și moștenitor al veșnicilor bunătăți”, „să se facă el împreună sădit și părtaș morții și învierii lui Hristos”, „să-și păzească el haina botezului și logodirea Duhului neîntinată și fără prihană în ziua cea înfricoșătoare a lui Hristos”, „să se facă lui apa aceasta haină a nașterii de-a doua spre iertarea păcatelor și spre îmbrăcăminte în nesticăciune” (Notă: *Slujba Sfântului Botez*, ectenia mare, în: *Moliftelnic*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998, p. 27).

Să ne rugăm, așadar, Domnului nostru Iisus Hristos cel Înviat, să ne ajute să trăim în toată viața noastră bucuria Botezului ca bucurie a învierii sufletului nostru din moartea păcatului și să facem roditoare darurile Sfântului Duh primite în Sfântul Botez. Iar roadele Sfântului Duh sunt: **„dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția; împotriva unora ca acestea nu este lege”** – zice Sfântul Apostol Pavel (*Galatenii* 5, 22).

Să înmulțim prin rugăciune și fapte bune aceste roade ale Sfântului Botez! Să aducem bucurie acolo unde este întristare! Să ajutăm pe cei căzuți să se ridice! Să întărim pe cei slabi! Să hrănim pe cei flămânzi material și spiritual! Să ajutăm mai mult familiile creștine care au mulți copii! Să prețuim pe fiecare om ca fiind o făclie de Paști, iubită de Dumnezeu *Părintele luminilor*, Care ne cheamă la pacea, bucuria și slava Împărăției Cerurilor.

De Sfânta și Marea Sărbătoare a Învierii Domnului, vă adresăm tuturor părintești doriri de sănătate și mântuire, de pace și bucurie, dimpreună cu salutul pascal: *„Hristos a înviat!*

Al vostru către Hristos-Domnul rugător,

† DANIEL

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE